

Világ proletárjai, egyesüljeteK!

Dialektika

A Marx Károly Társaság időszaki lapja

Alapította: Ferencz Lajos

XIX. évfolyam 2. (136.) szám

2015. december

Tartalom

TAMÁS GÁSPÁR MIKLÓS: Egyszerű ajánlat a baloldalnak.....	1
FARKAS PÉTER: A cigány férfiak és nők foglalkoztatottsága	3
Itt az első alaposabb magyar kutatás a menekültválságról: főleg fiatal férfiak jöttek, tényleg alig kapott valaki nálunk menedéket.....	5
A Kommunista és Munkáspártok 17. nemzetközi találkozásjáról	6
Legyen vége az imperialista és szektariánus beavatkozásnak Szíriában!.....	7
Jelcin-központ: emlékmű a hazaárulásnak.....	8
Hétköznapi fasizmus Ukrajnában	11
JAKAB ATTILA: A katolikus egyház társadalmi tanításának új vonulata	12
Mi a Jeremy Corbyn jelenség lényege?	17
Reálisak a Reális Zöldek.....	19
A Marx Károly Társaság a Transzatlanti szabadkereskedelmi egyezmény elleni koalícióban.....	20
Nagyító	22
A Marx Károly Társaság közleményei.....	24

TAMÁS GÁSPÁR MIKLÓS

Egyszerű ajánlat a baloldálnak

Két jó cikket is olvastam nemrég – [Antal Attiláét](#) és [Gyenge Zsoltét](#) –, azonban mindkettő ugyanabban a súlyos hibában szenved: a „baloldalt” véli bírálni, miközben a liberális jobboldalt kritizálja. Az utóbbi írás kifejezetten azokat az elemeket veszi sorra (nagyon éles elméjűen), amelyek a reprezentatív nemzetközi gyakorlatban a neoliberais-neokonzervatív, tehát a mainstream jobboldali politika jellemzői. (Ilyen írás rengeteg van, ha általában nem is ilyen színvonalas.)

Természetesen én is tudom, hogy ez a tragikomikus félreértés a magyarországi médiák elterjedt szóhasználatából ered. Ámde legalább is engedtessek meg egy szimpla módszertani, egyben kulturális megjegyzés: semmi ok nincs rá, hogy e szegény, elmaradott ország provinciális sajtójának megrögzöttségeiből és hazánk szálnalmas politikai és intellektuális viszonyaiból induljunk ki. A neoliberais-piacpárti, polgári, elitista, Európa-mániás, nyugatbálványozó pártok az uralkodó osztály (azaz a jobboldal) egyik frakcióját jelentik – amelyek persze különböznek a hegemon helyzetben levő két szélsőjobboldali magyar párttól, bár nem annyira, mint gondolják –, de „baloldalinak” még a fantázia legnagyobb megerősítésével se vélhetők. (Lásd [viselkedésüket](#) a [menekültkérdésben](#).)

Semmi szükség rá, hogy kitűnő baloldali értelmiségek alkalmazkodjanak a magyarországi médiavilág botrányos műveletlenségéhez és tájékozatlanságához, főleg olyan vitákban, amelyek *nem* a liberális jobboldal vagy jobbközép, hanem a valódi baloldal megújításával vagy inkább az újraalapításával foglalkoznak. Hiszen ez mindent végzetesen összekavar.

A politikai fogalmak – történelmi változékonyságuk ellenére – azért nem teljesen relatívák, van valamennyire rögzített jelentésük.

Nem lehet bármit bal- vagy jobboldalinak nevezni. (Magyarországon erre a zűrzavarra azért került sor, mert a „liberalizmus” terminus közgyűlöletnek örvend, és valahogy meg kellett nevezni a Fidesszel és a Jobbikkal szemben álló, fölöttébb vegyes összetételű politikai csoportot. Ezért fanyalodott a pesti kommentariátus a tárgyra csöppet sem illő „baloldal” megjelölésre.)

A jobboldal – most és mindörökké – a társadalmi, kulturális és állami tekintély oldalán áll, a fönnálló pártja, a jelenkori (és mindenkori) hierarchikus rendé. Az ipari kapitalizmus idején – amikor hatalmas beruházásokra volt szükség, és amikor a „szabad” (rendi béklyókkal nem kötött) munkaerőt a bér-munka nem hagyományos rabláncára kellett fűzni – állambarát volt (etatista à la Bismarck, Witte, Tiszta), a posztmodern globális kapitalizmus idején (ma) pedig, a tőke mai érdekeinek megfelelően, piacbarát, sőt: a tőkejavak körforgása, a csere tekintetében „libertárius” (kisajátítva ezzel egyébként a korábban a latin anarchizmusra alkalmazott, szép, régi szót). A tőkés politika frakciói között vannak nézeteltérések – s ezek nem jelentéktelenek vagy elhanyagolhatók –, de nem róluk írok most.

A baloldálnak – s itt most nem a valaha baloldali gyökerű, de már régóta polgárivá vált olyan erőkről beszélek, mint pl. a franciaországi Szocialista Párt (PS), amely gazdaság- és szociálpolitikájában tisztán neokonzervatív-neoliberais, de a társadalmi többséggel szemben etatista és represszív, mellesleg diszkriminatív és fajgyűlölő, a flic, a hírhedt francia zsarú szellemét testesíti meg – van néhány alapvető jellegzetessége, amelyet ajánlatos mindig szem előtt tartani. Így alkalmunk nyílhat elkerülni, hogy a neoliberais, illetve a fasisztoid manipuláció áldozataivá váljunk, egyben arra is, hogy végre világosan és érthetően beszéljünk.

Több mint kétszáz esztendeje – a francia forradalom óta – alakul a „baloldal” szó jelentése, ez a jelentés 1848-ra szilárdult meg, és azóta minden lényegi vonatkozásában állandó (és ezen sehány árulás – volt jó sok – se változtat).

A baloldal

- (1) antikapitalista,
- (2) egalitárius,
- (3) internacionalista,
- (4) feminista,
- (5) evilági.

Szociológiai értelemben a baloldal

- (1) az alsóbb osztályok, az elnyomottak és kiszolgáltatottak pártján van, ezért
- (2) ellenséges a burzsoá elitnek kulturális preferenciáival szemben,
- (3) kritikus a hagyománnyal szemben,
- (4) a plebejusok körében van otthon. A baloldal hívei jellegzetesen szegényebbek, mint ellenfeleik, és nem érdekeltek a status quo fönntartásában.

A baloldalnak köztudomásúlag több áramlata volt és van, a szociáldemokrata reformizmustól az anarchokommunista forradalmiságig – de ezek a vonások közösek.

Az „örök jobboldal” mindmáig legnagyobb alakja, Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij, azt mondta, hogy az emberiség mindeddig Bábel tornyát építette az ég felé, de ő attól tart, hogy a szocialisták – a baloldaliak – le akarják hozni a mennyet (a boldogságot és az erkölcsi tökéletességet) a földre. Ez igaz. Ebből fakadnak a baloldal dilemmái, nehézségei és történelmi bűnei.

De ezek a problémák és ezek a vétkek nem téveszthetők össze a tekintély, a hagyomány, a szokás – mai nyelven: „a piaci spontaneitás” – okozta bűnökkel, a hierarchia, a megkülönböztetés, a szolgaság és az elnyomatás bűneivel. Mindannyian bűnösök vagyunk, hiszen emberek lennénk vagy mi a szősz, de bűneink különbözők.

Amennyiben a nyájas olvasónak továbbra is terminológiai gondjai lennének a „baloldal” kifejezéssel, amelyet – kellő kritikai érzék és a kívánatos nonkonformizmus hiányában – olykor még baloldaliak is helytelenül használnak, s emiatt elgáncsolják saját magukat, akkor nevezék nyugodtan (noha mint minden, ez is félreérthető, s mint mindennek, ennek a jelzős szerkezetnek is van múltja, de most ne törődjünk vele) ÚJ BALOLDALnak. Hogy megkülönböztethessék a „baloldal” magyarországi, történelmetlen és téves jelentésárnyalatától, amely a liberális jobbközép szóbitorlása miatt adódott elő.

S akkor háborítatlanul gondolkozhatunk az antikapitalista baloldal küldetésének időszerű kérdéseiről anélkül, hogy végső fokon mellékes és vicinális szótári kinszenvedésekkel bajlódnánk. Így majd nem kell avval piszmognunk, hogy ismételten elutasítjuk a liberális jobbközép hibáit, mintha ezek a mi hibáink lennének, holott nem azok. Én megpróbáltam ezt itt a **Kettős Mércén** tisztázni – és nem én egyedül, és én is már sokadszor –, de úgy látszik, nem sikerült.

Hátha ez az egyszerűsítés most beválik. Ideje volna már.

*(Először a **Kettős Mércé** blog oldalon, 2015. október 1-én jelent meg.)*

„A rendszerváltás évfordulójára”

FARKAS PÉTER

A cigány férfiak és nők foglalkoztatottsága

A szocialista átmenet időszakában a munkavégzés lényegében véve kötelező volt. Az 1971. évi reprezentatív cigányfelmérés szerint nem volt lényeges különbség a roma és nem roma férfiak gazdasági aktivitása között. A munkaképes korú férfiak 87,7 %-ának volt munkaviszonya, a romáknál ez az arány 85,2 % volt. Ugyanakkor a nőknél a teljes népességen belül 64 %-os volt a foglalkoztatottság, a cigányasszonyoknál viszont csak 30 %-os. Ez utóbbi arány azonban a 80-as évekre 50 %-ra szökkent. A dolgozó roma férfiak esetében éppen ellenkezőleg, a késő Kádár-korszakban már elkezdődött az akkor még lassú csökkenés (lásd alább a táblázatot). A rendszerváltás – sok egyéb mellett ebből a számadatból is látszik – nem volt gazdasági-társadalmi mélyfolyamatoktól független, előzmény nélküli fordulat, még akkor sem, ha a nemzetközi feltételek voltak a meghatározóak. Összességében a cigányság a szocialista átmenet idején gyakran rossz állapotú házakban, telepeken lakott, de a nagy többség tisztességben élt, korszakos felemelkedésük és integrációjuk előrehaladt. Az éhezés gyakorlatilag ismeretlen volt az ő körükben is. 1971-ben a cigányok 65 %-a élt gettószerű telepeken, a rendszerváltáskor már csak 13,7%-uk (Dányi, 2010). A gyárakban és szövetkezetekben származásuktól függetlenül mindenki munkát kapott, ugyanazt a többnyire fizikai munkát végezte egymás mellett cigány és nem cigány. Ilyen feltételek mellett a rasszizmus erőteljesen háttérbe szorult.

Az a társadalmi-kulturális roma integrációs folyamat, amely a szocializmus építésének korszakában a munkavégzésen, a stabil jövedelmen alapult, a rendszerváltás után minden szinten megszűnt, ellentétébe csapott. A korábban is szerényen élő cigányság rendkívül gyors elszegényedésének, mélyszegénységének fő oka a társadalmi-történelmi háttér, maga a rendszerváltás, a kapitalizmus. A kapitalizmus törvényszerűen a munkanélküliség fenyegetésével nyomja le a bérek színvonalát, ezzel csökkentve a vállalkozók bérköltségét, növelve a profitjukat. A külföldi tőkés társaságok sok olyan nehézipari, munkaerő-intenzív nagyvállalatot megvásároltak, ahol korábban tömegesen dolgoztak alacsonyan képzett emberek. Ezeknek az üzemeknek a többségét bezárták, hiszen csupán a magyar piac vásárlóerejének megszerzése, a konkurencia megszüntetése volt a céljuk. Becsuktak az állítólag versenyképtelen bányák, föld nélküli földönfutókká tettek többszázezer embert az agrárszövetkezetek feloszlásával, a földek kisajátításával (értsd elrablásával) és magántulajdonná alakításával. Persze ebben a folyamatban részben, de csak részben – az adott társadalmi változások között – közrejátszott a cigányság iskolázottságának alacsony szintje is. Ráadásul a munkaerőpiacon erős rasszista diszkriminációnak vannak kitéve a bőrük színe, származásuk alapján.

A cigányok lecsúszása azonban nem azt jelenti, hogy csak ők szegények Magyarországon. Sőt, a szegények többsége nem roma, hiszen az utóbbiak az ország lakosságának csak 6-7%-át teszik ki. Becslés szerint a létminimum alatt élőknek 1/4-e, a segélyezetteknek (mélyszegényeknek) durván a fele a cigány származású. Magyarországon elsősorban a nagycsaládos gyermekek élnek szegénységben – a romák többsége nagycsaládban él. A cigány családokban élő eltartott gyermekek csaknem fele olyan háztartáshoz tartozik, ahol egyetlen kereső sincs (a nem cigányoknál ez 10 %). Pontos adatok nincsenek, mert a nemzetiségek szerinti nyilvántartás már tilos. Az utolsó, a romák helyzetét valóban feltárni törekvő statisztikai felmérés 2003-ban volt Magyarországon, a TÁRKI készítette.

A cigány férfiak és nők foglalkoztatottsága 1971 és 2003 között (%)*

	1971	1978	1987	1993	2003
Férfiak	85,2	77,3	74,4	28,8	29,2
Nők	30,3	47,0	49,3	16,3	16,3
Együtt	n. a.	62,0	62,0	22,6	22,7

* 15–54 éves nők és 15–59 éves férfiak százalékában.

Forrás: 1971-es, 1993-as és 2003-as országos reprezentatív cigányvizsgálat (3-5 ezer fős reprezentatív felmérések) alapján. Közli: Janky (2006).

Ez utóbbi felmérés eredményeit elemző írás szerint „a romák döntő többsége számára belátható időn belül elérhetetlen bármilyen tartós munkavállalási lehetőség. A legutóbbi két cigányvizsgálat adatai arra utalnak, hogy a rendszerváltás időszakától kezdődően rendkívül alacsony szinten stabilizálódott a cigányok foglalkoztatottsága. Ráadásul ennek csak egy része teljes munkaidőben végzett, rendszeres keresetet nyújtó, legális állás. Az éppen munkával rendelkezők egy jelentős része is olyan instabil (a szociális ellátórendszerrel gyakran összefüggő) foglalkoztatási formákban dolgozik, amelyek aktuálisan biztosítanak ugyan munkát, de egyúttal újratermelik a későbbi munkanélküliséget. Nagyon keveseknek van esélyük arra, hogy valós perspektívát nyújtó, tartós kereseti lehetőséghez jussanak (Janky, 2006. 139. o.)”

A FIDESZ kormány által az elmúlt években bevezetett köz(kényszer)munka nem sokat változtat az összképen. A közmunka díjazása jóval elmarad a minimálbértől és a létminimumhoz szükséges jövedelemtől, ráadásul a közmunka nem folyamatosan, csak hónapokra biztosít jövedelmet a családoknak. Az is bebizonyosodott, hogy a közmunka – egyedi esetektől eltekintve – nem vezet vissza a „munka világába”, az ún. elsődleges munkaerőpiacra. Inkább átmeneti segély funkciója van, teljes értelmében nem növeli a foglalkoztatottságot. A közmunkához egyébként – a helyi polgármesterek rasszista beállítottsága miatt – könnyebben jutnak hozzá a helyi nem cigány lakosok.

Egyúttal azonban éppen a roma szegénységből és kiszolgáltatottságból következően részlegesen ellentendencia is jelentkezik. A kutatások szerint ugyanis a legszegényebb térségekben a romák gyakran többet dolgoznak, mint mások – csak leginkább feketén, rendkívül alacsony bérért, TB befizetések nélkül zsákmányolják ki őket. Mindez azonban alig érinti a legalapvetőbb irányt – a legnagyobb nemzetiségünk rendkívül alacsony foglalkoztatottsági szintjét. A tartós munkanélküliség mentálisan tönkreteszi a periférikus helyzetben levőket, és nem csak a cigányok nagy többségét. Néhány év után nehéz, szinte lehetetlen visszavezetni őket a munkához; a foglalkoztatottság jelenlegi szintje mellett ez törvényszerű. Erős az alkoholizmus, sok az öngyilkosság, nem is csoda, hogy gyakori közöttük a megélhetési bűnözés. Ez jó hivatkozási alap a rasszistáknak és a rendőrség megerősítését követelő jobboldalinak.

Felhasznált irodalom: Dányi Lászlóné: Cigányélet Magyarországon a rendszerváltás óta (1990-2009). (Lásd: **Kethano Drom – Közös út, 2010. július 10.**); Farkas Péter: Rosszabbodó szociális helyzet és kirekesztettség Magyarországon a válság időszakában. (Lásd: **Eszmélet, 2010. október.**); Janky Béla: A cigány nők társadalmi helyzete és termékenysége. (Lásd: **TÁRKI, Budapest, 2006**); Totyik Tamás: Láttelek a magyarországi szegénységről. Lásd: **Magyar Diplo 2013. augusztus.**)

(A rendszerváltás évfordulójára sorozatunkat ezzel az írással fejeztük be. A szerk.)

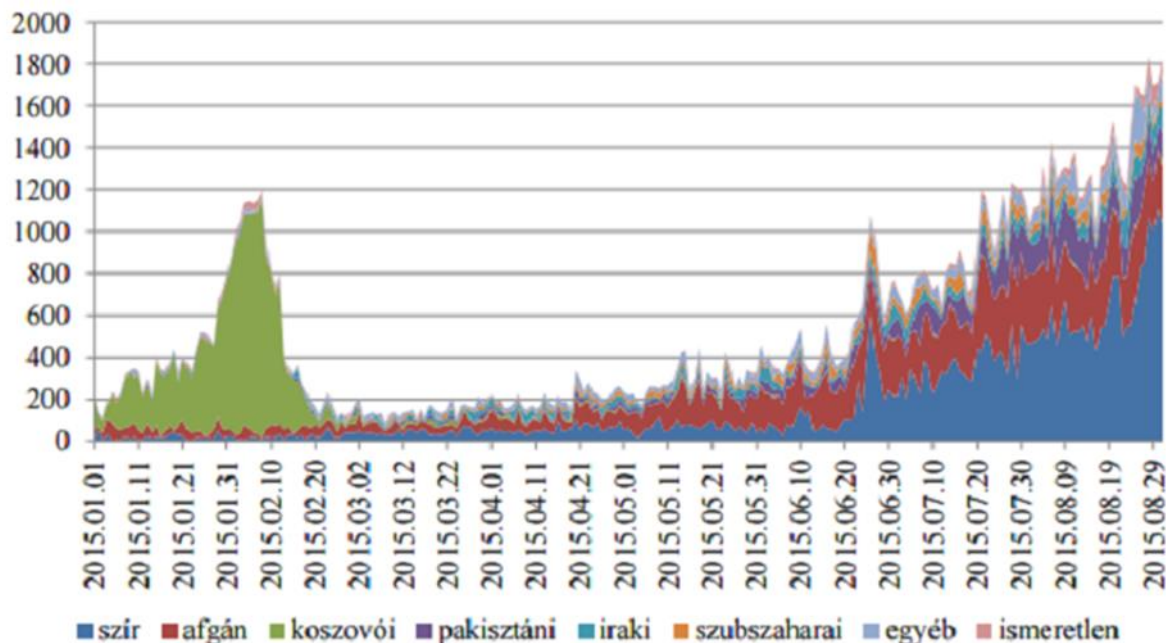
Itt az első alaposabb magyar kutatás a menekültválságról: főleg fiatal férfiak jöttek, tényleg alig kapott valaki nálunk menedéket

11 háttér tanulmányt (elérhető [itt](#)) és egy [összefoglalót](#) tett közzé a Magyar Tudományos Akadémia a 2015-ös menekültválsággal kapcsolatban. 132 ezer embert (illetve bizonyos adataikat) vizsgálták meg, azokat, akik 2015 januárja és augusztus vége között mentek át Magyarországon.

1. táblázat. A menedékkérők megoszlása állampolgárság és az eljárásuk állapota szerint

	Eljárás állapota						Total
	befogadott	elutasított	folyamatban	megszüntetett	menekült	oltalmazott	
szír	0	15	31197	9883	6	13	41114
afgán	0	80	20915	12852	3	10	33860
koszovói	0	887	795	20726	0	0	22408
pakisztáni	1	95	9123	2691	0	0	11910
iraki	0	1	3962	2662	2	1	6628
szubszaharai	0	60	3234	2113	5	7	5419
egyéb	0	235	4772	3065	3	5	8080
ismeretlen	0	27	1960	593	3	4	2587
Total	1	1400	75958	54585	22	40	132006

11. ábra. A naponta regisztráltak száma állampolgárság szerint

Ebből az látszik, hogy a 132 ezer kérelmezőből összesen 22 ember kapott menekültstátuszt, és összesen 63 ember maradhatott legálisan az országban. Ehhez képest 1400 eljárást lefolytattak és elutasították a kérelmezőt, a többi esetben pedig a felméréskor még tartott az elbírálás vagy megszüntették az eljárást, de praktikusán mindkettő azt jelenti, hogy az illető már elhagyta Magyarországot.

Az is kiderül a számokból, hogy hogyan változott a menekültek aránya év eleje óta a származási ország szerint.

A táblázat adatai és grafikon is azt mutatja, hogy a menekültek 2/3-a három olyan országból érkezett, ahol az imperialista hatalmak, elsősorban az Egyesült Államok katonai és politikai beavatkozása nyomán háborús helyzet, káosz van: Szíriából, Afganisztánból és Irakból. Tehát egyéb háborús övezetekkel együtt az Európába bevándorlók legalább 3/4-e közvetlen életveszély miatt menekült el szülőföldjéről. A keresztény-nemzeti kurzus „humanitása” a kerítés mögé kergette az életveszély miatt menekülőket is. Még egy érdekes információ: a Deutsche Bank az olcsó bevándorló új munkaerőre hivatkozva 0,25%-kal megemelte Németország 2016. évi GDP-jének növekedésére vonatkozó előrejelzését...

(Forrás: [444 2015. október 29.](#))

A Kommunista és Munkáspártok 17. nemzetközi találkozásáról

48 országból 58 kommunista és munkáspárt ([a listájuk itt](#)), 104 delegáció vett részt az évente megrendezett nemzetközi tanácskozáson, ezúttal Isztambulban, 2015. október 30 és november 1 között. További 6 párt delegációja nem tudott odautazni, de köszöntötte a tanácskozást. Jelen volt a kínai, a kubai, a német, a francia, a görög KP., az Orosz Föderáció Kommunista Pártja, az Orosz Kommunista Munkáspárt, a Szovjetunió Kommunista Pártja, továbbá a fontosabb, nagyterületű fejlődő országok (Argentína, Dél-Afrika, Brazília, India, Mexikó) kommunista pártjai. Magyarországról a Magyar Munkáspárt képviseltette magát. (A Földünkön valaha volt és ma is létező kommunista pártok legszélesebb listáját [lásd itt!](#))

A tanácskozás címe ez volt: *A kommunista és munkáspártok feladatai a munkásosztály harcának megerősítése érdekében a kapitalista kizsákmányolás, az imperialista háborúk, a fasiszmus ellen, a munkások, a népek emancipációjáért, a szocializmusért.*

A kommunista mozgalom nemzetközi együttműködése nem volt problémamentes az elmúlt években. A résztvevők fenti adataiból is látható, hogy egyes országokban több, magát kommunistának valló párt működik. Az isztambuli tanácskozáson részt vett delegációk száma pedig közel duplája volt az ugyanott hivatalosan résztvevő pártokénak. Nyilvánvaló, hogy a szocialista országok bukása, a szocializmust építő rendszer meggyengülése nyomán – törvényszerűen – töredezetté vált a mozgalmunk, mély hullámvölgybe került. (Ugyanezt láthatjuk hazánkban, ahol jelenleg legalább 4 kis párt tartja magát marxistának.) A társadalmi ellentmondások kiéleződése, a globális válság, a kelet-európai rendszerváltás

sikertelenségei, súlyos szociális következményei, elsősorban a szélsőjobb oldali demagóg erők megerősödéséhez vezetett. Egyelőre nem indult meg, csak egyes országokban (pl. Latin-Amerikában) van jelen az a történelmi fejlődésből előbb-utóbb szükségszerűen jelentkező felhajtóerő, amely a mozgalmunk megerősödését és ideológiai egységét erősítené.

Ilyen körülmények között a legnagyobb pozitívum maga a tanácskozás megtartása volt. Közös nyilatkozatot nem adtak ki, született viszont 8 szolidaritási nyilatkozat a közel-keleti konfliktusok, Szíria szuverenitása, a palesztin és külön a libanoni nép melletti kiállás ügyében, továbbá az ukrajnai kommuniszták támogatására. Dokumentumot adtak ki Izrael elnyomó politikája, Ciprus török megszállása, a kazah KP betiltása ellen. E nyilatkozatok közül a fontosabbakat közel 50 párt írta alá, a többi kevesebben. (F. P.)

(Forrás: <http://www.solidnet.org/>)

Legyen vége az imperialista és szektariánus beavatkozásnak Szíriában!

Nyilatkozat

Most, amikor az Orosz Föderáció és Törökország oly mértékig feszültek egymásnak, ami közvetlen konfrontációval fenyeget, mi, a két ország proletár nemzetközisége iránt elkötelezett marxista szervezetei közös nyilatkozatot bocsájtottunk ki, amelyben újra a két nemzet közötti testvériség fontosságát hangsúlyozzuk.

Az orosz harci repülőgép lelövése a török légerő által az emberiség számára pusztító következményekkel járó veszélyt jelez, vagy akár a világháború fenyegetettségét idézi fel. Ez annak a gyötrelemnek az egyik epizódja, amelynek Szíriát átvettették az imperializmus és a szunnita-szektariánus programját erőltető Szaúd-Arábia–Katar–Törökország hármass beavatkozásának eredményeként. A mi pártjaink határozottan ellenzik az Orosz Föderáció és Törökország közötti feszültség további eskalálását, és elítélik azt a politikát, ami katasztrófális méretű háborúval fenyegető helyzethez vezethet.

Az orosz gép lelövése logikus következménye Törökország szíriai stratégiájának, ami a reakciós szaúdi és katar rezsimmel összejátszva, a fegyverzet, a pénz, az olajcsempészet, a logisztika, a harcosok biztonságos átjárása stb. formájában a szunnita szélsőségeseknek és terrorista csoportoknak, köztük az ISIS-nek nyújtott nyilvánvaló támogatáson alapszik. Az egész világ számára nyilvánvaló, hogy az AKP (Igazság és Fejlődés Pártja) kormány célja hegemon pozíciók megszerzése egy átalakított Szíriában, azzal a tágabb céllal, hogy részesedést kaparintson meg a közép-keleti olajból és gázból.

Szélesebb perspektívában az imperialista Nyugat, Oroszország és a regionális trió (Törökország, Szaúd-Arábia és Katar) mind azért avatkoznak be a szíriai polgárháborúba, hogy növeljék a maguk zsákmányát ebben a szerencsétlen országban.

Felhívjuk az Orosz Föderáció és Törökország népeit, hogy utasítsák el mindkét állam és a burzsoá médiájuk által ösztönzött mérgező légkört, amely egymás ellen uszítja a népeket, alapot teremtve a mélyebb ellenségeskedésnek a jövőben, súlyos következményeket okozva a régió számára. Felszólítjuk a Közép-Kelet és Észak-Afrika egész régiójának népeit, elsősorban a munkásosztály erőit és minden internacionalistát, hogy egyesüljenek a harcban a reakció minden formája ellen, és az ügyeket vegyék a saját kezükbe. Nincs más rövidtávú alternatíva: az embereknek meg kell szerveződniük és le kell küzdeniük az imperializmus és a regionális reakció beavatkozását, hogy egy igazságos társadalmú Szíriát teremtsenek, amely az arab tömegek törekvéseit fejezi ki, miként az arab forradalom korai szakaszában.

A két ország uraival szemben, mint Oroszország és Törökország forradalmi marxista pártjai, vállalva harcolunk abban a szilárd meggyőződésben, hogy mi képviseljük valamennyi nép egységének közös jövőjét.

Követeljük: Oroszország és Törökország a feszültség fokozódásához vezető valamennyi provokatív akciójának a visszautasítását.

Éljen a proletár nemzetköziség!

Éljen az orosz és a török dolgozó nép testvérisége!

Az Oroszországi Kommunista Párt (RPK) Végrehajtó Bizottsága, Oroszország

A Marxista Szervezetek Szövetsége (AMO) Tanácsa Szentpétervári Regionális Osztálya, Oroszország

A Forradalmi Munkáspárt (DIP) Központi Bizottsága, Törökország

Istanbul, Szentpétervár, 2015. november 29.

Jelcin-központ: emlékmű a hazaárulásnak

Jekatyerinburgban megnyitották az úgynevezett Jelcin-központot. Jelcin kormányzásának az időszakát a nép találóan a „rossz 1990-es éveknek” keresztelte. Hasonló formulákat még az elnök és kormánytagok szájából is hallottunk. Ezzel kapcsolatban Oroszország polgárai aligha várták el, hogy az ország vezetése részt vegyen a központ megnyitásában, de az mégis lehetségesnek tartotta, hogy elutazzon a rendezvényre.

1999-ben az Állami Dumában kezdeményezték az eljárást Jelcin megfosztására az elnöki poszttól. Súlyos bűncselekményekkel vádolták, öt konkrét pontban, amelyekhez bizonyítékokat csatoltak. E kérdésben meggyőzően felszólalt a Duma-frakciónk tagja, Iljukhin V. I. A vádak nem politikai, hanem köztörvényes jellegűek voltak. Ezzel szemben, éppenséggel politikai okok akadályozták meg a kérdés érdemi vizsgálatát. Betekintve az akkori konkrét tényekbe, bármely becsületes embernek el kell ismernie, hogy éppen ezekben rejlenek azoknak a problémáknak a gyökerei, amelyek ma Oroszországot befonják.

Az első vádpont: a Szovjetuniót szétromboló belovezsszki egyezmény megkötése során az állam elárulása. Ezt a tényt Putyin V. V. is geopolitikai katasztrófaaként jellemezte. A belovezsszki összejátszás nemzetközi konfliktusok sokaságának lett okozója a Dnyeszter-mentétől és Csecsenföldtől a Donyec-medencéig és a Krímig. Személyi hatalmi rezsimje létrehozásának kedvéért szétrombolta a Szovjetuniót, ezzel Jelcin a Szovjetunió népeinek akarátán taposott. Az 1991. március 17.-i népszavazáson ugyanis ők egyértelműen az egységes állam megőrzése mellett nyilatkoztak.

A második vádpont: alkotmányellenes államcsíny 1993 szeptemberében-októberében és a népi akciók kegyetlen fegyveres leverése. Eme események során megsemmisítették a hatalom törvényhozó szervét, a Legfelső Tanácsot, és annak felhatalmazásait Jelcin kisajátította. Bírósági és nyomozati eljárás nélkül öltek meg sok olyan hazafit, akik az alkotmányos rend védelmére keltek. Az Oroszország fővárosában tüzelő tankokat az egész világ látta az amerikai CNN egyenes adásában, mint a szovjet néphatalom feletti győzelem tanúságát.

A harmadik vádpont: háború kirobbantása a Csecsen Köztársaságban. Ennek eredményeként Oroszország polgárainak tízezrei haltak meg, mind katonák és a jogvédelmi szervek munkatársai, mind békés

lakosok. Jelcin és klikkje maguk kacérkodtak a szeparatistákkal, elősegítették, hogy azok megszerezzék a hatalmat a köztársaságban, lehetővé tették számukra hatalmas mennyiségű fegyverzet, közte nehéz fegyverek megszerzését. Később, a jelcinisták kontár cselekményeikkel véres háborúig vitték az ügyet, amely nemcsak Csecsföldet érintette, terrorcselekményektől visszhangzott egész Oroszország.

A negyedik vád: az ország védelmi képességének és egész külső biztonsági rendszerének széthullása. Ezt külföldi államok, elsősorban az Amerikai Egyesült Államok és az általa irányított NATO katonai-politikai tömbjének érdekében tették. Jelcin tevékenységének az eredménye a fegyveres erők omlasztó csökkentése lett, harcképességük katasztrofálisan csökkent, a katonai-ipari komplexumot szétrombolták. Oroszország nemzetbiztonságát aláásták. A NATO katonai bázisai szoroson a határainkhoz nyomultak. Ez vezetett ahhoz, amit ma látunk, amikor NATO tag büntetlenül lövi le a repülőnket.

Ötödik vád: A jelcini rezsim által megvalósított népiirtás. Ez az oroszok és Oroszország más őslakói számára olyan körülmények szándékos megteremtésében fejeződött ki, amelyek pusztító hatásúak a lakosságra nézve. A „sokkterápia” politikája, a hírhedt „piaci reformok” és a rabló privatizáció a polgárok élettartamának és az elveszülések számának a csökkenéséhez, a halálozás növekedéséhez, és végeredményben Oroszország lakosságának meredek csökkenéséhez vezetett.

Az Állami Dumában több mint húszkötetnyi anyagot tárolnak, amely cáfolhatatlanul tanúskodik a rezsimnek a nép és az állam elleni bűncselekményeiről. Jelcin 1999-ben távozott az elnöki posztról, Oroszországot a rendszerváltság kínjai közt hagyva, szétrombolt gazdasággal és szociális szférával, aláásott biztonsággal, hatalmas állami adóssággal és majdnem arany- és valutatartalék nélkül. Az országot korrupció, szervezett bűnözés és a terrorcselekmények hulláma szaggatta. Csecsenföld és Dagesztán területén háború folyt. Oroszországnak nem maradt harcképes hadserege, sem külpolitikai szövetségese. Hasonlítsák össze Jelcin kormányzásának az eredményeit legalább egy sztálini öt éves tervével!

1933 januárjában az SzKP(b) KB plénumán I. V. Sztálin beszámolt az első öt éves terv eredményeiről: „Nekünk nem volt vaskohászatunk, ami az ország iparosításának az alapja. Most van. Nem volt traktoriparunk. Most van. Nem volt gépkocsiiparunk. Most van. Nem volt szerszámgépiparunk. Most van. Nem volt komoly és korszerű vegyiparunk. Most van. Nem volt igazi, komoly és korszerű mezőgazdasági gépiparunk. Most van. Nem volt repülőgépiparunk. Most van.

A villamos energia termelésében a legutolsó helyen álltunk. Most az elsők egyike vagyunk. Egyetlen szén- és kohászati bázisunk volt, Ukrajnában, amellyel nehezen birkóztunk meg. Nemcsak magasabb szintre emeltük itt a kitermelést, de új kitermelőbázist is létrehoztunk keleten, amely most országunk büszkesége.

Egyetlen textilipari központunk volt, az ország északi részén. A legközelebbi jövőben két új textilipari bázisunk lesz: Közép Ázsiában és Nyugat Szibériában. És nemcsak létrehoztuk ezeket a hatalmas iparágakat, de olyan méretekben hoztuk létre őket, amelyek mellett az európai ipar méretei elhalványulnak.”

Az iparosítás éve alatt létrehozott alapok váltak a szovjet nép 1945. májusi győzelmének alapjává. Mi található a jelcini időszakban, ami legalább távolról emlékeztet ezekre a sikerekre? Abszolút semmi. Majdnem minden mínusz előjeles. A most megnyílt Jelcin-központ helyiségeit teljes joggal lehetne arra használni, hogy kimutassák a kilencvenes évek tragikusságát. A hét terem közül ötöt célszerű lenne a volt elnök Oroszországgal szemben elkövetett fő bűneinek szentelni. A maradék kettő a tettestársainak cselekedeteit tárhatná fel, azokat, akik rászolgáltak a bűncselekményeik személyes vizsgálatára.

Említésre méltó, hogy Nyugaton, amely előtt Jelcin hajbókolt, vannak, akik őt pontosan értékelik. Mark Simpson, a Guardian újságírója így jellemezte a szerepét: „Örökösén ittas, agyafúrt alak, aki a népének nagy részét elképzelhetetlen nyomorba döntötte, egyidejűleg fantasztikusan gazdagítva a saját klikkjét. Olyan elnök, aki kirabolt egy egész nemzetet, ellopva a nyugdíjukat, szabad esésbe „eresztette” az életszínvonalat és évtizedekkel rövidítette meg az oroszországi férfiak átlagos élettartamát: ez ma a legalacsonyabb a fejlett országokban. Az az ember, aki a populista karrierjét a pártfunkcionáriusok viszonylag szerény korrupciója elleni kampányokkal kezdte, országfő lett az olyan léptékű korrupció és banditizmus korszakában, amelyhez hasonlót nem ismer a történelem.

Ha Jelcin, megdöntve a kommunista rezsimet, alkoholos káosz és erőtlenség helyett annak romjain erős Oroszországot emelt volna, Nyugaton ugyanolyan erősen gyűlölték volna, mint... Putyint!

A Nyugat szemszögéből Jelcin volt Oroszország legjobb elnöke. Nemcsak hajbókolt a nyugati érdekei előtt, de irányította a saját országa, mint politikai és katonai erő, világpolitikai szereplőként való megsemmisítését. Oroszországot a sárba taposta, hogy ne kelljen ezt nekünk magunknak megtennünk.”

Oroszország vezetőinek volt választási lehetőségük. Elindulhattak rendet tenni a Krímben, amelyet áramellátás nélkül hagytak az ukrán banderista szélsőségesek. Az ország vezetésétől a lakosság most maximálisan hatékony választ vár a NATO szíriai provokációjára, amelyben repülőgépünket és helikopterünket lőtték le. A Jelcin-központ megnyitása viszont semmivel sem segíti az oroszokat a Krímben, a katonáinkat Szíriában. Nem véletlen, hogy Jekatyerinburgban a rendezvényre a nép által alapjában elutasított, liberális-komprádor társaság gyűlt össze.

A mai Oroszország mély társadalmi megosztottságba süllyedt. Ukrán és szíriai válságba sodródott. A polgártársaink bajok és szerencsétlenségek sokaságát élik át. Gyakorlatilag az összes legélesebb probléma a „rossz kilencvenes évekből” nőtt ki. Az a szegényletes idő megint dörömböl az ajtókon az új állami költségvetéssel, a degradáció és a figyelmen kívül hagyott kockázatok költségvetésével. Újra a jelicini-gajdari sablonok szerint szabott társadalmi-gazdasági kormánypolitikát vezet be Oroszország életébe. A Jelcin-központ megnyitása erkölcsileg és politikailag a legsúlyosabb csapás saját népünk háta a Nagy Győzelem 70. évében.

A KPRF felhívja az ország népi hazafias erőit: tegyenek meg minden lehetőt, hogy a jelicini nehéz idők ne térjenek vissza Oroszországba.

Egyenesen megmondjuk: nő a NATO-agresszió fenyegetése. Magas szinten sokat beszélnek a stabilitásról, a társadalom konszolidációjának szükségességéről a külső ellenségek visszaverése érdekében. De nem győzhetünk ugyanannak a jelicinizmusnak a zászlaja alatt, amely a vereség és az állások feladásának a szinonimájává vált!

Nem, a hazaárulás hullámán nem érhető el siker. Aki hamis értékeket emel pajzsra, aki ruszofóbiát és szovjetellenességet művel, az az ország pusztá létezését teszi ki veszélynek, újra belülről ássa alá.

(Fordította: Szende György. Forrás: [Pravda 2015. dec. 1-2. No. 133](#))

Hétköznapi fasizmus Ukrajnában

Így tette Kolomojszkij és Korban Dnyepropetrovszket „ukránbaráttá”

A 2014 februárjában győztes, fasiszta erőket is integráló puccsot követően a junta új megyei kormányzót nevezett ki Dnyepropetrovszkba: Igor Kolomojszkij milliárdos oligarchát. Ő azután valóságos rémuralmat honosított meg hitbizományában. Ennek egyik adaléka az alább ismertetett cikkben megszólaló polgármester megrázó vallomása hányattatásairól.

Kolomojszkij – származásának dacára – a fasiszta Jobb Szektor egyik aktív tagja, legfőbb pénzelője. Magától értetődően, az időközben párttá is alakult terrorszervezet bázisa Dnyepropetrovszk, ahol – antiszemitizmusa ellenére – biztos menedéket lel a Jobb Szektor vezetője, Dmitro Jaros. A kormányzó-helyettes, Gennagyij Korban is egyik segítőtje volt főnöke rémtetteinek.

Kolomojszkij volt az értelmi szerzője és szponzora a 2014. május 2-i borzalmas ogyesszai mészárlásnak is. A nyakig véres oligarcha több terrorzászlóaljat is létrehozott és fölszerelt saját pénzén. Ezek, mint afféle magánhadseregek, neki, és nem a kormánynak tartoztak engedelmességgel. Ezek az egységek hírhedté váltak a Donbasszban elkövetett rémtetteik miatt.

Az oligarcha és „Poros Jankó” ukrán elnök (egy másik oligarcha) között ugyanakkor gyilkos küzdelem is dúl. Az „államfő” a jelek szerint támadásba lendült a hatalmát túlságosan is veszélyeztető vetélytársa ellen. Gennagyij Korbant pedig nemrégiben letartóztatták.

* * *

Sokan tartják úgy, hogy Dnyepropetrovszk tehetetlen, alázatos, meghunyászkodó, sőt szolgalelkű a ki-jevi rezsimmel szemben. Mostanáig azonban csak kevesen tudják, milyen árat kellett fizetnie a városnak azért, hogy Ukrajna egyben maradjon. Tragédiája alig marad el az ogyesszaiak tragédiájától.

Az említett két helytartót nemigen izgatta, hogy amit tesznek, az törvényes-e, vagy sem. A lényeg: a várost sikerült a junta ellenőrzése alatt tartani. Azok közül, akik ellene voltak a véres „europuccsistáknak”, sokakat elraboltak, törvénytelenül letartóztattak, ütlelegéseknek, kínzásoknak vetettek alá, meg is csonkítottak. Sőt, meg is öltek.

Ezzel kapcsolatos híreit a „Dnyepri-Moszt” hírügynökség sajtókonferenciáján osztotta meg a jelenlévőkkel Dnyepropetrovszkban Marganec város korábbi polgármestere, Oleg Bednyák. A tavalyi parlamenti választások előtt Bednyák a Régiók Pártja helyi szervezete vezetőjének, Sztanyiszlav Szafronovnak volt a bizalmasa. 2014. október 22-én ismeretlenek elrabolták és Dnyepropetrovszkba vitték. Ott 35 napot töltött egy pincében, szörnyű kínvallatások közepette.

„Keresztapámmal együtt megállítottak minket egy őrposztnál, az úttestre fektettek és összeverték. Engem azután bedobtak az autóm csomagtartójába. A kocsit azóta sem került meg, bár nem az enyém volt, hanem az apámé. Azután Dnyepropetrovszkba vittek és ott őriztek. 15 percenként odajöttek hozzám, ütöttek-verték. Méghozzá álnokul. Fogtak egy botot, megkeresték karjaimon az izmokat, azt verték, a fülemhez pedig kést szegeztek. Én kértem, hogy lőjenek agyon, mert olyan fájdalmaim voltak, amelyeket gyakorlatilag nem lehetett elviselni. Erre csak azt válaszolták: lassan, elhúzódóan fognak végezni velem...

Embereknek levágták a fülét, majd ott mindjárt vissza is varrták. Orvosként használták engem, megtanultam ellátni egyes betegségeket, illetve sérüléseket. Ott kaptam a tüdőgyulladásomat, amit lábon kellett kihordanom. A 10. napon leesett a fejemről egy alvadt vércsomó. A kezem állandóan hátra volt bilincselve, a lábamat ragasztószalaggal kötötték össze, és a nedves padlón kellett feküdnöm. Enni

nagy néha adtak, vizet rendkívül ritkán. Mindazokat, akik ott voltak, minden álló nap ütötték-verték. Azt meg kell hagyni, az ottaniak közül nem mind volt ilyen vadállat. Voltak, akik titokban hoztak enni-valót, néha még gyógyszereket is” – mondta Bednyák. Mindezek után arra készültek, hogy – cellatár-saival együtt – elviszik „az ATO műveleti területére”, népi milicistának öltöztetik át és agyonlövik, őket, mint szakadárokat. (Az ATO a kijevi kormány által használt kifejezés: „antiterrorista” műveleti terület rövidítése. *A szerk.*) Bednyákot azonban megmentette apja munkássága, aki író volt.

„Apám, Grigorij Bednyák, ukrán költő és író, Ukrajna érdemes kulturális személyisége. Ő hazafi – va-lamennyire nacionalista is. 45 kötetet megtöltő verseiben, regényeiben Ukrajnát, annak függetlenségét énekl meg. Fogva tartóim megértették, hogy egy ilyen apának nem lehet szeparatista a fia. Öt hét után ezért úgy döntöttek, hogy elengednek” – tárja fel szabadulásának körülményeit a politikus.

Rosztyiszlav Iscsenko volt ukrán politológus szerint Dnyepropetrovzszkot nem csupán kínzásokkal, de gyilkosságokkal, a mindazokkal szembeni nyílt terrorral tartották meg Kijev ellenőrzése alatt, akik nem értenek egyet az Ukrajnában végrehajtott államcsínnel, és főleg azokkal szemben, akik rokonszenvez-nek Oroszországgal. A stabilitás megőrzése Dnyepropetrovzszkban lényegében abból állt, hogy Korban és Kolomojszkij teljes csapata, továbbá mások is abszolút terrorista módszereket alkalmaztak. Azzal a felkiáltással, hogy „mindenkit megölünk, aki ellenkezni merészel” – valóban megöltek, börtönökbe csu-kattak, illetve menekülésre készítették mindenkit, aki ellenállt.

(Összeállította: Csikós Sándor. *A forrás internetes linkjét /„Antifasiszt”, 2015. november 6./ és az egyéb részleteket orosz nyelven lásd ide kattintva.)*

JAKAB ATTILA

A katolikus egyház társadalmi tanításának új vonulata

Ferenc pápa bolíviai beszéde*

Vitathatatlan tény, hogy Ferenc pápa új stílust, hangnemet, irányvonalat honosított meg a katolikus egyházban.¹ Ez lényegesen más, mint ami II. János Pál és XVI. Benedek alatt jellemezte az egyházat. Ahhoz azonban, hogy ezt az újszerűséget ténylegesen megértsük, legalább nagyobb vonalaiban ismer-nünk kell a katolikus egyház ún. „társadalmi tanítását”.

Hazai viszonylatban ez a kifejezés egyike azoknak a közbeszédi közhelyeknek, amelyet mindenki használ, de valós tartalmáról, történelmi kontextusba ágyazottságáról a közvélemény alig-alig tud valamit. Nagyon röviden összefoglalva az egyház „társadalmi tanítása” **az egyháznak a társadalomra vonatkozó erkölcsi tanítását jelenti, amit az egyház követendő értéként kínál fel.** Azt azonban soha nem szabad szem előtt téveszteni, hogy folyamatosan egy transzcendens és szakrális dimenzióban mozgunk. Az Egyház ugyanis a társadalmi viszonyok vizsgálatát, elemzését, esetleg azok kritikáját, vagy megváltoz-

* A Marx Károly Társaság Fóruma és a Május Elseje Társaság Fáklya Klubja szervezésében 2015. szept. 8-án, a Vasas Szakszervezeti Székházban tartott előadás összefoglalója. Jakab Attila szociológus, hosszabb ideje munkanélküli.

¹ A pápára vonatkozóan lásd Torielli, Andrea: *Ferenc pápa élete, eszméi, szavai*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; Biallowons, Simon: *Ferenc, az új pápa*, Jel Kiadó, Budapest, 2013; Rubín, Sergio: *Ferenc pápa. Beszélgetések Jorge Bergoglióval*, Ulpius-ház, Budapest, 2013; Bunson, Matthew: *Ferenc pápa küldetése. Út a tangótól a Vatikánig*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2013; Scavo, Nello: *Bergoglio listája. Ferenc pápa az argentin diktatúra ellen*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2014; Garrigó, Andrés (rendező): *Kicsoda Ferenc pápa? Dokumentumfilm a Szentatyáról*, Etalon Film, Budapest, 2014, DVD; Torielli, Andrea: *Ferenc pápa: ez a gazdaság öl*, Jezsuita Kiadó, Budapest, 2015.

tatását nem tekinti elsődleges feladatának. Az Egyház számára az egyes korokban és földrajzi térségekben adott gazdasági-társadalmi viszonyok azt a keretet jelentik, amelyben az Egyház a saját küldetését – vagyis az embereknek, az egész emberiségnek az üdvösségre való elvezetését – tartja szem előtt.

Maga a kifejezés XI. Pius pápától (1922–1939) származik, aki ezt a megnevezést használta azokra a társadalmi vonatkozású tanokra, amelyeket XIII. Leó (1878–1903) a „*Rerum novarum*” (Az új dolgok) kezdetű körlevelében 1891-ben megfogalmazott.

Valójában nem egy szabály együttesről van szó, hanem olyan hivatkozási pontok és irányelvek megfogalmazásáról, amely elsősorban a laikus hívők számára szolgálnak eligazításul, hogy **miként tevékenykedjenek** a társadalomban – és főképpen **milyen társadalom felépítésén** munkálkodjanak. Ez a tanítás időben egymást követő, és szervesen egymásra épülő pápai dokumentumból körvonalazódik.² Tulajdonképpen olyan általános és egyetemes igényű megfogalmazásokról, rendszerbe rendezett kitételekről van szó, amelyek nem mentesek az ellenmondásoktól, rendkívül alkalmasak az eltérő – és akár ellentétes – értelmezésekre is.

Azt lehet mondani, hogy bizonyos értelemben olyan kísérletről van szó, amely egyrészt az Evangéliumot (vagyis a neves heidelbergi protestáns teológus, Gerd Theissen, szavaival élve „az értékek forradalmának mozgalmát”³ elindító názáreti Jézus tanítását és életpéldáját), másrészt pedig a konkrét, és megélt korabeli társadalmi valóságot akarja szintézisbe hozni oly módon, hogy az egyház, mint intézmény, megőrizzen valamit az elveszített társadalmi és politikai befolyásából.

Világos, hogy a gyakorlatban többé-kevésbé ezen az egyházi társadalmi tanítási ideológiai alapon szerveződtek és szerveződnek a katolikus vagy katolikus túlsúlyú, ún. „keresztény-demokrata” pártok.⁴ A történelem azt tanúsítja, hogy ezek mindig is jobboldaliak voltak. Az olasz keresztény-demokráciának⁵ pedig a maffiával összefonódott története azt bizonyítja, hogy esetenként ezek a keresztény alapokon megszerveződő pártok a fennen hangoztatott erkölcsi ideáloktól igencsak messzire képesek eltávolodni.

A katolikus társadalmi tanítást alapjában véve a történelmi kényszerhelyzetek alakították ki a 19. sz. végétől kezdődően; mintegy válaszként a kibontakozó kapitalista ipari társadalom által megteremtett munkásosztály feletti befolyásgyakorlás, illetve az ezzel szorosan összefüggő marxizmus társadalmi térnyerésének kérdéseire. Ekkor vált nyilvánvalóvá, hogy a világ politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális (nemzetállamiság, modernizáció, szekularizáció, iparosodás, liberalizmus), valamint a katolikus egyház doktrinális és strukturális (centralizáció, fundamentalizmus, Egyházi Államhoz való ragaszkodás, pápai hatalmi koncentráció) fejlődése egymással ellentétes irányba történik. Az egyház az I. Vatikáni zsinaton (1869. dec. 8 – 1870. okt. 20) a hagyományok őreként és az igazság szervezett védőbástyájaként jelenítette meg önmagát. Ebből kifolyólag leértékelte és kételkedéssel szemlélte az emberi

² Lásd Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa: *Az egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007 (http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_hu.html).

³ G. Theissen, *A Jézus-mozgalom. Az értékek forradalmának társadalomtörténete*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2006. Lásd még uő.: *Nyomon követtem. Jézusra vonatkozó kutatások elbeszélés formájában*, OMC, Bécs – Budapest, 1990.

⁴ Erre vonatkozóan lásd Lenzi, Lenzo: *La „Rerum Novarum” e la prima Democrazia Cristiana a Lucca dal 1887 al 1993*, M. Del Bucchia, Massarosa, 2000.

⁵ 1942-ben alapította Alcide de Gasperi és 1994-ig működött, amikor is a „Tiszta kezek” ügyészégi-rendőrségi akció felmorzsolta a szocialistákkal és a liberálisokkal együtt. Az olasz maffiával való kapcsolat kulcsfigurája Giulio Andreotti volt.

jogok, a szabadság, a politikai demokrácia és az autonómia gondolatát. A katolikus egyház tehát elszigetelődött a világtól, amit a pápa önkéntes vatikáni száműzetése fejezett ki a legjobban.

Ebben az elszigetelődésben XIII. Leó pápa (1878–1903) valamit mégis felismert abból, hogy újfajta módon kellene fellépnie, különösen a *munkáskérdést* illetően. A hagyomány és a beidegződések súlya alatt azonban, valamint a marxi tanítás ellenében, a problémamegoldás elvi alapjainak az erkölcsi törvényeket tekintette, és erőteljesen síkra szállt a magántulajdon mellett. Elmondható, hogy az általa lefektetett irányelvek voltak meghatározóak egészen Ferenc pápáig, és különösen a pápa bolíviai beszédéig, még akkor is, ha a tanítás folyamatos átalakuláson, újraértelmezésen és gazdagodáson ment át.

A közhiedelemmel ellentétben azonban a **katolikus egyház** – a többi keresztény egyházzal egyetemben – **nem vesztette el a munkásosztályt. Azt soha nem volt képes megszólítani.** Amikor a katolikus egyház felfigyelt a már megszerveződő munkásság létezésére, ez a munkásság már régen a szocialista eszmék befolyása alatt állt: Nemzetközi Munkásszövetség (1864-1876), K. Marx, *A tőke. A politikai gazdaságtan bírálata*, I. kötet (1867), II. Internacionálé (1889).

Miközben a katolikus egyház, a 19. sz. második felétől kezdődően mindenképpen, állandó fáziskésésben volt a világ társadalmi és politikai fejlődéséhez képest napjainkban eljutottunk abba a globalizált és a neoliberalizmus⁶ gazdasági és társadalmi ideológiája által meghatározott és uralt világba, amikor is az informatika forradalmasítja a tudástermelést, az információáramlást és mélységeiben alakítja át a társadalmi kapcsolatok rendszerét; napjaink embere egy olyan mediatizált világfaluban találja magát, ahol a létet elsősorban a fogyasztás és a szórakoz(tat)ás igyekszik meghatározni; megjelenik a strukturált nemzetközi politikai iszlám terrorizmus; és szinte mondhatni állandósulnak a helyi vagy regionális fegyveres konfliktusok. Ebben a rendkívül felgyorsult világban a katolikus egyház mondhatni „elveszítette a fonalat”.

XVI. Benedek (2005–2013): *Caritas in veritate/Szeretet az igazságban* (2009) kezdetű enciklikája⁷ már számol ugyan a globalizációval, de még mindig jól illeszkedik a társadalmi tanítás hagyományos rendszerébe: a közjó és az etika állnak a középpontban, és minden jobbulásnak a rendszeren belül kell végbemennie! A pápa szerint „a vállalkozás képes egy igazságosabb gazdasági rendszer megteremtésére, a piac nem áll szemben a társadalommal, viszont a tőle való elzárkózás növeli az egyenlőtlenséget”.⁸

Mindezek fényében és ismeretében elmondható, hogy – különösen II. János Pál és XVI. Benedek pápasága után – a katolikus egyház Ferenc pápa megválasztásával egy rendkívüli megújulási erőről és dinamikáról tett tanúbizonyságot. Ferenc pápa ugyanis egy teljesen más pályára igyekszik állítani a katolikus egyházat. Ennek egyik egyértelmű bizonyítéka a pápa bolíviai beszéde,⁹ illetve a *Laudato si'* (Áldott légy) kezdetű enciklika.¹⁰

⁶ A hazai intellektuális helyzetről nagyon sokat elmond az a tény, hogy – nemzetközi összehasonlításban – a neoliberalizmusnak nincsen magyar nyelvű szakirodalma. Lásd pl. Comblin, José COMBLI., *Le néolibéralisme. Pensée unique*, L'Harmattan, Paris – Budapest – Torino, 2003 (Rec. Jakab Attila in *Katekhón. Keresztény teológiai, filozófiai és kulturális folyóirat* 4. évf., 11. sz. 2007/1, 104-108. old.); Solchany, Jean: *Wilhelm Röpke, l'autre Hayek. Aux origines du néolibéralisme* (Internationale, 91), Publications de la Sorbonne, Paris, 2015; Kotz, David M.: *The rise and fall of neoliberal capitalism*, Harvard University Press, Cambridge (Mass.), 2015.

⁷ <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=397>.

⁸ Révész Barbara: „XVI. Benedek társadalmi tanítása – Globalizáció és gazdaság a *Caritas in veritate* c. enciklika tükrében”, *Grotius – Tanulmányok*, 2015 (<http://www.grotius.hu/publ/displ.asp?id=OYFOBU>).

⁹ http://greenpeace.blog.hu/2015/07/28/ferenc_papa_teljes_boliviai_beszede_most_eloszor_magyarul

¹⁰ Ennek magyar fordítása – hatalmas késéssel (a romániai jezsuiták pl. már júliusban kiadták a román fordítást!) – csak 2015. szept. 28-án jelent meg a Szent István Társulat kiadásában. A hazai abszurdum, illetve a politika és

Egyértelmű, hogy 2015. július 9-én, a bolíviai Santa Cruz de la Sierra-ban, a Népi Mozgalmak Világtalálkozóján, Ferenc pápa egy emberközpontú, a földi emberi életre fókuszáló és rendszerkritikus beszédet mondott el. Egy olyan beszédet, amely a mai embert, a mai embernek a társadalmi problémáit helyezte a középpontba. A hazai katolikus egyházi viszonyokról, és a magyar egyházi vezetésnek a pápához való viszonyulásáról,¹¹ mindent elárul, hogy a pápa bolíviai beszédét teljes terjedelmében a Greenpeace hozta a magyar nagyközönség tudomására.

A pápa beszédében a legnagyobb újdonság/újszerűség az, hogy nem a rendszerbe való belesimulásra buzdított, ahogy azt a hagyományos katolikus társadalmi tanítás mindig is tette, a társadalmi problémáknak mintegy karitatív orvoslását kínálva és szorgalmazva, és összhangban az engedelmesség és alázatos tisztelet hangsúlyozásával az igazságtalanságokat szenvedők számára, *hanem* a földért, a lakhatásért, a munkáért való küzdelemre buzdított; azt mintegy „szent jog”-nak minősítette. Arról nem is beszélve, hogy az Evangéliumot egyértelműen összekapcsolta a társadalmi igazságossággal!

Ferenc pápa kijelentette, hogy „változásra van szükség”. Nem azt mondta, hogy a fennálló rendet/rendszert tisztelni és fenntartani kell, hanem a változás szükségességét hangsúlyozta. Ez egyházi vonatkozásban mindenképpen forradalmi, még akkor is, ha **nem változtatás**-ról (ami a marxi megközelítésben a forradalmi tettet is magában foglalja/foglalhatja), hanem **változás**-ról beszélt, aminek erőteljesebb a morális/etikai dimenziója. Ezt a változást a pápa olyan **folymat**ként gondolja el, amelynek „átfogó szerkezeti változásokat” kell eredményeznie. Szerinte szükség van arra, hogy a vezető, ún. „elit”, réteg is felelőssége tudatára ébredjen, és az értelem és az érzelem valamiféle harmóniába kerüljön.

Teljesen világos, hogy Ferenc pápa nem részekben, hanem egészben, globálisan gondolkodik. „Mi mind csupán részei vagyunk egy összetett és bonyolult egésznek – mondja – az idő síkján lépve egymással interakcióba: emberek vagyunk, akik azért küzdünk, hogy megtaláljuk az élet értelmét, a sorsunkat, akik a méltóságunkért és egy jó életért küzdünk.”

Míg a hagyományos katolikus társadalmi tanítás középpontjában az egyén állott, annak kellett erkölcsileg jobbá válnia, addig **Ferenc pápa** azt **a rendszert vette célba**, amely elérkezett a saját határáig, „*mára elviselhetetlenné vált!*” Rámutatott arra, hogy a problémák tulajdonképpen rendszerproblémák: amit mi látunk, azok mind-mind tünetek, amelyek egyre kezelhetetlenebbé válnak, mert senki nem foglalkozik magának a problémának a gyökerével, a rendszerrel! Ellenben nem adott receptet, mert szerinte nincs recept. Elsősorban azért, mert „a történelmet generációk alakítják az előző generációk nyomdokain, és ennek során minden generáció a saját útját keresi, és tiszteli az Isten által az emberek szívébe ültetett értékeket.”

A pápai diskurzusban olyan szokatlan fogalmak jelentek meg, mint: küzdelem, szent jogok, kirekesztés, igazságtalanság, finom diktatúra, diszkrimináció, alacsonyrendűek, szegények, előjogokkal nem rendelkezők, társadalmi igazságtalanság, szenvedő emberiség, kirekesztő globalizáció, közösségi vagy népi gazdaság, közösségi termelés (*de* nem társadalmi szinten), részvételi alapú demokrácia.

az egyház bizánci típusú összefonódásának egyik beszédes megnyilvánulása, hogy másnap már konferencia is volt róla az Országház felsőházi termében (<http://magyarkurir.hu/hirek/kozos-otthonunk-teremtett-vilag-konferencia-parlamentben>).

¹¹ Időközben Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspöknek – a politikai hatalom iránti szervilizmus prominens megtestesítőjének – pápakritikában sikerült mindenkit felülmúlnia (<http://444.hu/2015/09/08/kiss-rigo-laszlo-szeged-csanadi-pusok-szerint-ferenc-papanak-fogalma-sincs-rola-mirol-beszol>).

A pápa szerint mindennél fontosabb a **szolidaritás** és az **együttműködés**. Aktívá kell válni, mert a passzivitás és az individualizmusba való menekülés csak tovább élteti a rendszert! A **szenvedő emberiség** (ide tartozik a veszélyeztetett gazdálkodó indián, a szegény munkás, az elnyomott őslakos, a hajléktalan család, az üldözött menekült, a munkanélküli fiatal, a kizsákmányolt gyermek) látványa meg kell, hogy indítson, és „közösségi cselekvésre” kell, hogy ösztönözzön mindenkit.

Ferenc pápa kétséget kizáróan perspektívát és paradigmát váltott:

1. kritikával illette, és mintegy kikezdte azt a rendszert, amely szerinte „egy bálványimádó rendszer...”, amely kirekeszt, lealjasít és megöl”;
2. a lent levők oldaláról beszélt, és azt hangsúlyozta, hogy el kell indítani azt a folyamatot, amely alulról épít fel egy „igazságosabb és testvériesebb világot”, ahogy azt a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1995-ös körlevelének címében, az elhíresült Bokros-csomaggal összefüggésben, megfogalmazta.¹² Sajnálatos, hogy a magyar katolikus egyháznak az elmúlt öt év társadalmi történéseivel kapcsolatban a politikai hatalomhoz való feltétlen lojalitás menetrendszerű kinyilvánításán túlmenően gyakorlatilag nem volt, és nincsen egyetlen szava sem; mint ahogy nem volt és nincsen a többi hivatalosan elismert egyháznak sem.

Az egyértelmű rendszerkritikán túlmenően azonban Ferenc pápa az is megfogalmazza, hogy szerinte a közeljövőben milyen **feladatok** várnak az emberiségre:

1. a gazdaságot kell az emberek szolgálatába állítani;
2. egyesíteni kell az embereket a béke és az igazságosság útján;
3. védelmezni kell Föld Anyát, és talán ez a legfontosabb feladat, mert „büntetlenül zajlik közös otthonunk kirablása, letarolása és megkárosítása”.

A Ferenc pápa által felvázolt és vizionált változási folyamatban a magyar katolikus egyház szinte biztos, hogy nem kíván részt venni. Ellenben a hazai, nem-hívő baloldaliak és a szociális problémákra érzékeny, tényleges keresztények (és itt nem a KDNP-s pedigrés „nemzeti-keresztényekre” gondolok) egymásra találhatnak egy olyan közös társadalmi projektben, amelynek célja egy élhetőbb, és a másik embert, annak meggyőződését tiszteletben tartó világ felépítése; feltéve, hogy a meggyőződéses emberek nem kívánják a saját kizárólagos igazságukat erőszakkal másokra rákényszeríteni!¹³

¹² <http://www.katolikus.hu/korlevel>.

¹³ Ferenc pápa gondolatai megismerésére lásd Ferenc pápa: *Nyitott ész, hívő szív*, Új Ember, Budapest, 2013; Ferenc pápa: *Legyünk a szeretet közössége! Ferenc pápa gondolatai az év minden napjára*, Remény Szent Gellért, Budapest, 2013; Ferenc pápa: *Az irgalom egyháza*, Európa, Budapest, 2014; Ferenc pápa: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, Jézus Társasága Mo. Rendtartománya, Budapest, 2014²; Rossa, Alberto (szerk.): *Ferenc pápa gondolatai. Bölcsességek az év minden napjára*, Lazi, Szeged, 2014.

Mi a Jeremy Corbyn jelenség lényege?

A májusi parlamenti választásokon elszenvedett vereséget követően a brit Munkáspárt baloldalát képviselő Jeremy Corbynt választották pártelnökké, mégpedig soha nem látott többséggel. Az antineoliberális politikus győzelme példa nélküli. A párt baloldalának korábbi legjelentősebb sikere az volt, hogy az Európai Szociális Fórum haladó mozgalmával is azonosuló Kenneth Robert Livingstone volt London polgármestere 2000 és 2008 között. Az alábbi összeállításból kiderül, hogy ugyan nem forradalmi változásról van szó, a fordulat mégis jelentős. A globális tőkeérdek neoliberális világrendjének válságát fejezi ki. Corbyn azt a politikai vonalat viszi tovább, amelyet a világméretű szociális mozgalmak elmúlt 20 évének kapitalizmus keretei között gondolkodó, esetleg annak kereteit feszegető, szociálisan nagyon érzékeny, határozottan neoliberalizmus és neoimperializmus ellenes, békepárti gondolkodását viszi tovább. Mivel a legnagyobb tőketulajdonosok, a nagy pénzügyi-gazdasági konglomerátumok érdekeit sérti, ezért hatalmas támadásokat kell elviselnie a Konzervatív Párt irányából. Alább ugyanakkor az is kiderül, hogy a Munkáspárt (Labour) eddigi prominensei sem csatlakoztak Corbyhoz, a blairista „új labour” (New Labour) gazdaságilag neoliberális (gyökerei, politikai tartalma szerint valójában neokonzervatív) vonalnál maradtak. Az alábbiakban négy cikk erősen rövidített kivonatából bontakozik ki Jeremy Corbyn politikai portréja. Egy olyan ember arcú, aki bízik a nagyobb társadalmi igazságosság megvalósíthatóságában a kapitalizmus reformálása útján. A nagy dilemma azonban az, hogy ha a következő választások után esetleg ő alakíthatna kormányt, a tőkeérdekkel szemben vajon mennyit tudna ebből megvalósítani? A Corbyn jelenség Nagy-Britanniában és Bernie Sanders hasonló, haladó vonalának megjelenése a Demokrata Pártban, az USA-ban, a kapitalizmus jelenkori átfogó csomópontválságának (sokoldalú krízisének) terméke. Jelenleg úgy tűnik, hogy egyelőre nem tör át ez a tendencia a globális tőkeérdeken, a nagy társaságok érdekérvényesítő képességén, de ha pl. a 2007-2008 óta húzódozó globális válság elmélyül, újabb alternatívák nyílhatnak. Szélsőjobboldali, haladó polgári vagy/és akár radikálisan baloldali tendenciák is. (A szerk. A szemelvényeket Szende György gyűjtötte és fordította.)

Alex Nunns: Munkáspárt, balra át!

Komoly változások mellett érvel Jeremy Corbin gazdasági szempontból. Azt ígéri, hogy szembeszáll a londoni City által képviselt pénziparral, helyreállítaná a politikai ellenőrzést a központi bank felett, elszöpné a thatcheri ortodoxiát, és újraállamosítaná a vasutat, ezzel együtt több közszolgáltatást tartana állami tulajdonban. Anélkül, hogy nyíltan az uniós kilépés, a Brexit mellett tenné le a voksot, helyette egy „szociális Európa” kiépítéséről beszél. Erőteljesen kritizálja a Görögországgal szembeni eljárást, és a transzatlanti szabadkereskedelmi szerződést (TTIP-t), amiről most egyezkedik Brüsszel és Washington. (Forrás: *Magyar Diplo*, 2015. szeptember.)

McClusay, Len: A blairizmus halott és el van temetve. Jeremy Corbyn a jövő.

Jeremy Corbyn megválasztása a Labour vezetőjévé olyan arányban, amelyhez képest eltörpül a 21 évvel ezelőtti Tony Blairnek adott bizalom, rendkívüli esemény abban a pártban, amelynek 45 éve vagyok a tagja. Ez a remény győzelme, mely – úgy hiszem – háromnegyed részt optimizmusból és egynegyed részt az „Új Labour” féle múlt elutasításából áll.

Corbyn alternatívát kínál stílusban és tartalomban. A fővonal politikáját egy nemzedéken át a menedzseri minimalizmus, a szűk politikai mozgástér jellemezte. Demokratikusan majdnem lehetetlen volt olyan eszmével fellépni, amelyek szemben állnak a szabadpiaci, deregulációs, privatizációs és megszorításos konszenzussal. A Corbyn-kampány így oázis volt a neoliberális politika sivatagában.

Corbyn politikájának nagy része messze a baloldalon túl is vonzó mindazok számára, akik nem értik, miért kell a szegényeknek fizetni a bankárok baklövéseiért és úgy vélik, hogy az adóterheket igazságosabban kell elosztani. Vonzó azoknak, akik szerint van értelme a pénzügyi szféra érdekeitől függetlenebb, újra egyensúlyozott gazdaságnak, illet minden párt ígért, de egyik sem valósította meg. Hatalmas támogatottsága van a vasút újraállamosításának is. Corbyn olyan politikus, aki nem fordul azonnal a légi bombázó parancsnokságához, ugyanakkor a menekülteket emberként kezeli. Sok emberhez szól, amit részben éppen a Corbyn elleni támadások mutatnak.

Ez valóban újfajta politika. A status quoval szemben szocialista (baloldali polgári *A szerk.*) alternatívákat kínálni kész, meggyőződéses politikus korszaka kezdődik, olyané, akinek elég önbizalma van kimondani, hogy nem kell megváltoztathatatlan adottságnak venni a mi tönkrement társadalmunkat. Lehet, hogy ez nem a francia forradalom, de üdvözlendő, áldott hajnal. *(Forrás: Guardian, 2015. szept. 13.)*

Krugman, Paul: A halott Labour-közép

Corbyn megerősödésének hátterében egy döntő fontosságú összefüggésről akarok beszélni, nevezetesen a Labour mérsékeltjeinek összeomlásáról. Arról, hogy a párton belüli választási versenyben Mr. Corbynon kívül minden jelölt lényegében az ellenfél, a konzervatív kormány megszorító politikáját támogatta.

Nagy-Britanniában hamis vádak érik az 1997 és 2010 között kormányzó Labourt, miszerint akkoriban túlköltekettek, a költségvetési deficit adósságválságot okozott, mely a szélesebb gazdasági válsághoz vezetett. A fiskális válság következtében pedig csökkenteni kellett a kiadásokat, különösen a szegényeket segítő támogatásokat. Ezek az állítások teljesen hamisak. Valójában a 2008-as gazdasági válság előestéjén Britanniának csak szerény költségvetési deficitje volt, hozzávetőleg ugyanakkora, mint az USA-é. És a Labour vezetéséért folyó versenyben Mr. Corbyn összes riválisa teljesen bevette ezt a konzervatív ostoba állítást.

Corbyn párton belüli ellenfelei tehát nélkülözni látszanak minden meggyőződést. És ez azt jelenti, hogy a Corbyn-jelenség oka nem a Labour támogatói egy részének a hirtelen baloldali fordulata, hanem a Labour mérsékeltjeinek szomorú erkölcsi és intellektuális összeomlása. *(Forrás: New York Times, 2015. szept. 14.)*

Keys, Reg: Jeremy Corbyn hazafi – ő sosem indított volna törvénytelen háborút, amely megölte a fiamat

Mindkét fiam szolgált a brit hadseregben, és az idősebbik meghozta a végső áldozatot az országunkat szolgálva Irakban. Így nekem erős véleményem van **Jeremy Corbynról** és a hazafiságról. Örülök, hogy a Labourt most egy elvszerű ember vezeti.

Szomorú, hogy ezzel éles ellentétben a vezetőink között volt egy olyan álhazafi, mint Tony Blair, aki szívesen mosolygott, és a szívét kiénekelte a nemzeti himnuszban, hogy mindenki lássa. Ugyanakkor félrevezette a parlamentet Irakról, félrevezette a népet és, ami a legrosszabb, félrevezette a bátor katonákat, akiknek az életüket kellett feláldozniuk. Nagyon sokan haltak meg a sosem létezett tömegpusztító fegyverek fenyegetésének a hazugsága miatt. Ő gyalázatot hozott Britanniára, az ENSZ támogatása nélküli, törvénytelen háborúba sodorva bennünket.

Corbyn azt hangoztatva került a történetbe, hogy ha a Labour nyeri az általános választásokat és kormányt alakít, ő bocsánatot fog kérni a katasztrofális iraki háborúért. Támogatta a felhívásunkat, hogy gyorsan vessenek véget az iraki háborúról folyamatban lévő vizsgálat bohózatba illő halogatásának.

Országunk valódi becsületére válna, ha az oly sok pusztítást és végtelen rombolást okozó háborúért felelősöket – köztük Tony Blairt – bíróság elé állítanák.

Ez nem a hazafiság egy világos formája? Küzdeni a hazánk becsületéért tisztességesen és illendően? Ne feledjük, hogy ha Corbyn lett volna a miniszterelnök 2003-ban, úgy Britannia nem lépett volna háborúba Irakkal egy hamisítás alapján. Ő hű maradt volna a népéhez és a meggyőződéséhez. Nem halt volna meg 179 bátor katona és szenvedett volna az életüket megváltoztató súlyos sérüléseket 3500. Nem pusztultak volna el ártatlan iraki férfiak, nők és gyermekek százezrei. (Forrás: *The Guardian*, 2015. szept. 17.)

Reálisak a Reális Zöldek

Az alábbi két rövid figyelemfelhívó írás a Reális Zöldek honlapján jelent meg. Egyrészt azért közöljük, mert leleplezi a sajtó egyoldalúságát, az állítólagos szólásszabadság álságosságát. Másrészt a szövegben közölt linke kattintva az érdeklődők tudományosan megalapozott cikkekhez juthatnak a klímaváltozásról, az energiatermelésről, Bős-Nagymaros ügyéről. A Reális Zöldek szervezetét és publikációit az internetes oldaluk szerint a következő akademikusok hitelesítik: Adám György, Dudits Dénes, Horn Péter, Reményi Károly, Salamon István, Tétényi Pál, Vajda György.

A Reális Zöldek Klub szakértői testülete tisztelettel felkéri Áder János köztársasági elnök urat, hogy állítsa le a széndioxid ellenes kampányát, amely tudományosan megalapozatlan, és kárt okoz a nemzetgazdaságnak.

A széndioxid alapú klímamodellt még az 1960-as években dolgozta a NASA a Mars bolygóra, és ezt a modellt alkalmazták a Föld esetére is.

Ez azonban tudományos tévedésnek bizonyult, mivel a két bolygó adottságai eltérőek. A Mars légkörében a széndioxid tartalom 95%, a Földnél csak 0,04%. A Marson nincs folyékony víz, és nincsenek felhők. A Föld felszínének több mint 70%-át víz borítja. A felszíni vizek párolgásának hűtő hatása nagyságrendekkel múlja felül a széndioxid melegítő hatását, ráadásul a felhők leárnyékolják a felszín nagy részét a napsugárzás elől.

Bár a hivatalosan elfogadott klímamodell tudománytalan, azonban a radikális zöld mozgalmak felkapták az ötletet, amire a nemzetközi politika meghátrált, akárcsak nálunk a Bős-Nagymaros ügyben.

Később különféle multinacionális pénzügyi érdekcsoportok felismerték, hogy a széndioxid követelmények támogatásával nyomást lehet gyakorolni a gyarmatosításra kiszemelt országokra, el lehet érni, hogy lemondjanak a saját természetes nemzeti erőforrásaik gazdaságos hasznosításáról, és ezzel katasztrofális mértékben kiszolgáltatva az energia iparukat a nemzetközi spekulatív tőkének.

2015. június 15.

(Forrás: <http://realzoldek.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=4078>)

A rendszerváltás óta nem létezik a vélemények sokfélesége

A politika hatalmas propagandával és médiatámogatással hirdeti, hogy a klímaváltozást az ember okozza azzal, hogy túl sok széndioxidot bocsátunk ki.

Az emisszió csökkentése érdekében hozott intézkedések azonban hatástalanok az éghajlatra, ráadásul együtt járnak a természeti erőforrások pazarlásával, és a környezet szennyezésével. Ésszerűbb lenne az erőforrásokat az alkalmazkodásra fordítani. Lásd:

<http://klimaszkeptikusok.hu/wp-content/uploads/2015/11/Enpol-klimaprospektus.pdf>

Magyarországon a rendszerváltás óta nem léteznek a vélemények sokfélesége! A vélemények sokféleségének a kifejezésére nincs lehetőség! A civil szervezetek köréből kizárólag a külföldi forrásokból támogatott zöld civil szervezetek kapnak megszólalási lehetőséget.

Az igazság, a tények közlése mellékessé vált a közszolgálati és a kereskedelmi médiaszolgáltatók számára.

25 év kevés volt, hogy a közvélemény a vízlépcsőről tényszerű tájékoztatásban részesüljön.

Ugyanazon zöld szervezetek, amelyek 25 éve a vízlépcső ügyében hazudnak, valótlanságot állítanak, napjainkban a széndioxid ügyében szolgálják ki Áder János, dekarbonizációs – a reális zöldek szerint nemzetkárosító kampányát.

És mindezt tehetik az Országházában.

2015. november 7.

(Forrás: <http://realzoldek.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=4194>)

Lásd még: <http://klimaszkeptikusok.hu>; <http://www.enpol2000.hu>; <http://realzoldek.hu>

A Marx Károly Társaság a Transzatlanti szabadkereskedelmi egyezmény elleni koalícióban

A Marx Károly Társaság tagja annak a több mint 500 európai civilszervezetből álló koalíciónak (Stop TTIP Coalition), amely az EU és az USA közötti, előkészítés alatt álló Transzatlanti Kereskedelmi és Beruházási Egyezmény (TTIP) és a Kanadával kötendő hasonló egyezmény (CETA) ellen kampányol.

Ezek az egyezmények nyilvánvalóan veszélyeztetik az európai dolgozók és fogyasztók jogait, jogbiztonságát, a munkahelyeket, az élelmiszerbiztonságot, a lakossági szolgáltatásokat, az egészségügyet, a környezetvédelmi előírásokat. A legtöbb területen az amerikai szabályozás a liberálisabb, az egyezmények hatályba lépése után ez lenne az etalon Európa számára is. Ugyanakkor a szellemi tulajdon védelménél a szigorúbb amerikai szabályozás lenne az irányadó. Joseph Stiglitz, a Világbank korábbi alelnöke, aki szembehelyezkedett a neoliberalizmussal, többször is bírálta az EU és az Egyesült Államok között formálódó szabadkereskedelmi egyezmény ezen részét is, mondván, a szellemi javak korlátozásával, a generikumok (utángyártott gyógyszerek) elterjesztésének akadályozásával a közjót is akadályozza, és pusztán amerikai üzleti érdekeket szolgál. További szörnyűség, hogy az egyezmények szerint a transznacionális társaságok elmaradt haszon címén „független” választott bíróságoknál beperelhetnek az egyes államokat, ha azok környezetvédelmi, egészségvédelmi vagy más okból korlátozzák a multik tevékenységét.

Ráadásul az egyezményeket titkosan készítik elő. Az elmúlt hónapokig még az Európai Parlament (EP) tagjai sem ismerhették meg az aktuális, tárgyalás alatt lévő szövegeket. Hatalmas terjedelmű, nem szerkesztett, a lényegét nem összegző szakértői anyagokat kaptak kézhez. Az antidemokratikus gyakorlat elleni tiltakozás eredményeként újra hajmeresztő „megoldás” született: újabban a több száz fős EP tagjai egy teremben nyolc monitoron hozzáférhetnek a friss szövegvariánsokhoz, de nem jegyzetelhetnek, nem vihetnek be magukkal telefont, nehogy fényképezzenek. Miközben a népképviselő gyakorlatilag ki van zárva, a transznacionális társaságok képviselői ott ülnek a kereskedelmi tárgyalásokon. Ez már tényleg (a néptömegek érdekeit valójában csak igen közvetetten képviselő, sokkal inkább a dolgozók társadalmi-gazdasági alávetést szolgáló) polgári demokrácia karikatúrája!

A Stop TTIP koalíció célja a közvélemény tájékoztatása és mozgósítása mellett az volt, hogy az Európai Unió jogrendjében szereplő Európai Állampolgári Kezdeményezést indítsa. Az állampolgári kezdeményezés a hatályos közösségi joganyag szerint akkor sikeres, ha egy millióan aláírják, és az országok lakosságának arányában számított kvótát (aláírás-számot) legalább 7 országban elérik. A Stop TTIP kampány 2014. október 7-től 2015. október 6-ig tartott. Ezalatt a minimumot háromszorosan meghaladó, közel 3,3 millió aláírás gyűlt össze, a kvóta pedig 23 országban, köztük Magyarországon is teljesült!

Az akció szervezői még 2014. július 15-én regisztrálták Brüsszelnél a kezdeményezést. Nem várt fordulat következett: szeptember 11-én az Európai Bizottság elutasította. Két érvet hoztak elő. Az első szerint a TTIP nem jogi aktus, hanem az EU és az USA intézményei közötti belső előkészítő tárgyalás. Ezért népi kezdeményezés nem lehetséges ebben az ügyben. A második azt állította, hogy a Bizottság „nem fogalmazhat meg negatív ratifikációs javaslatot, ezért nem teljesítheti az Európai Állampolgári Kezdeményezés kérését, hogy ne írják alá a TTIP és a CETA szerződést”. Tényleg csak mosolyogni lehet ezen a csúrés-csavaráson.

2014. november 10-én a Stop TTIP koalíció keresetet nyújtott be az Európai Bizottság elutasító határozata ellen az Európai Unió Bíróságához, Luxemburgban. Ha e per sikeres lesz, a Bizottság kénytelen lesz felülvizsgálni a saját tevékenységét és az Európai Parlament elé kell terjesztenie az ügyet.

A résztvevő szervezetek úgy döntöttek, hogy Brüsszel jóváhagyása nélkül is folytatják az immár önszerveződő Európai állampolgári kezdeményezésnek nevezett kampányt. Továbbra is lehet csatlakozni az aláírókhoz itt: <https://stop-ttip.org/alairas/>

(Összeállította: F.P. Fő forrás: <https://stop-ttip.org/about-stop-ttip/>)

NAGYÍTÓ

Ukrajna: Marx és Engels tiltólistán

Az Ukrajna Nemzeti Emlékezés Intézete (!) közzétette az Ukrajnában mostantól betiltott történelmi személyiségek jegyzékét. A törvény neve: „A kommunista és nemzeti szocialista (náci) totalitárius rezsimék elítéléséről Ukrajnában és jelképeik propagandájának megtiltásáról.” A jegyzékben azonban nem szerepel egyetlen náci személyiség sem. A „tiltott nevek” között vannak viszont a marxizmus klaszszikusai, Marx és Engels, a költő Henri Barbusse, az ifjúsági regények írója, Arkagyij Petrovics Gajdar, a nagy forradalmárok, mint Dolores Ibarruri, Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Ernst Thälmann, Palmiro Togliatti, Maurice Thorez, Clara Zetkin. Tiltottak továbbá az orosz és ukrán honvédő háborúk hősei és a partizánok mellett pl. Brezsnyev, és olynak is – bármilyen hihetetlen –, mint az úrhajós Valentyina Tyereskova. A jegyzék persze önmagáért beszél, és ragyogó illusztrációja Thomas Mann szavait arról, hogy az antikommunizmus a 20. század legnagyobb butasága. Sajnos, nem csak a 20.-é... Az ukrán kommunista párt a 2012-es választásokon 14%-os arányt ért el, 2,7 millió szavazatot kapott. A 2015. évi helyhatósági választásokon semmiféle kommunista szervezet sem vehetett részt. *(Majszurjan Alekszandr írása alapján. Ford. Szende György. Forrás: <http://forum-msk.org/> 2015. október 10.)*

Kuba bizonytalan kimenetelű változások útján

Julio César Cancio Ferrer nagykövet a MUOSZ Kül- és Biztonságpolitikai Szakosztályának tagjai előtt tájékoztatást adott hazája helyzetéről az újságíróknak. A nagykövet kijelentette, hogy nem követik mások példáját, az egyes európai országokban egykor alkalmazott szocialista modell nem volt működőképes Kubában. Az elmúlt évtizedekben kialakult bürokratikus rendszer leépítése jelenleg az egyik legfontosabb feladat. Megkezdődött a gazdaság „kiigazítása” és mintegy egymillió munkavállalót a magánszektorba irányítanak át. Számuk jelenleg már eléri a hatszázézetet. Az átalakítás része a túlzott központosítás megszüntetése is. A döntések a minisztériumoktól a vállalatokhoz, illetve az egyes ipari ágazatokat összefogó központokhoz kerülnek. Az állam nem irányíthatja a gazdaságot. A változások több elméleti kérdést is felvetettek. Ezek közé tartozik az értéktörvény korlátozott érvényessége és a különböző tulajdonformák harmonikus együttléte. A neoliberalis „recept” azonban nem lehet megoldás Kubában. 2016-ban tartják a Kubai Kommunista Párt VII. Kongresszusát, amely az elmúlt öt év tapasztalatait értékeli és meghatározza az elkövetkező időszak feladatait. A nagykövet elmondta, hogy Kubában napirendre került a generációváltás és az évtized végéig a „történelmi generáció” tagjai távoznak a vezetésből. Helyüket többségükben olyan személyek fogják elfoglalni, akik már az 1959-es forradalom után születtek. A politikai vezetők tisztségüket csak két ciklusban tarthatják meg. (Mi – a kelet-európai tapasztalataink alapján – aggodalommal is párosuló érdeklődéssel figyeljük a kubai változások hosszú távú hatásait. *A Dialektika szerkesztősége.*) *(Forrás: Le Monde Diplomatique Magyar Kiadás, 2015. december.)*

Dél-koreai rendőri brutalitás – magyar szakszervezeti szolidaritás!

A Koreai Szakszervezeti Konföderáció (KCTU) szervezésében több mint 130 ezer munkás, farmer, diák és átlagpolgár csatlakozott 2015. november 14-én a szülői békés tüntetéshez – sokuk családjukkal és gyermekeikkel. Így tiltakoztak a neoliberális munkaügyi reformok és az államilag kiadott történelemkönyvek ellen. A rendőrség könnygázt és bors-sprays vizágyút vetett be, amikor a konzervatív Pak Kunhje elnök lemondását követelték. A rendőrtisztek buszokat parkoltak le a stratégiai pontokra, hogy meggátolják az átjutást az elnöki Kék Házhhoz, a tömegfelvonulás végcéljához. A rendőrök ezen kívül

megpróbálták letartóztatni Han Sang-gyun-t, a KCTU elnökét a beszéde közben, de a szakszervezet tagjai meggátolták e kísérletet. A tömegtüntetés így erőszakba fulladt. Többen megsebesültek, 80 embert tartóztattak le. A rendőri elnyomás által felfűtött tömeg éjjel is az utcán maradt, és fáklyákkal vonult fel a rendőri barikádok előtt.

A nov. 14-én készült képen látható, hogy a tömeg luftballonokkal vonult fel.

Örvendetes esemény, hogy a hazai szakszervezeti szövetségek közös internetes oldalán – igaz egyéni- leg és kevés angoltudással – szolidaritásáról biztosíthatja bárki a dél-koreai munkásjogokért harcolókat. [A link itt.](#) Ugyanitt olvasható: november 21-én a rendőrség házkutatást tartott a Koreai Szakszervezetek Szövetsége (KCTU) tagszervezeteinek és területi

szervezeteinek irodáiban, többeket letartóztattak, elfogató parancsot adtak ki a KCTU elnöke, Han Sang-Gyun ellen. Park elnök adminisztrációja, kriminalizálva a szakszervezeti harc résztvevőit, a nemzetközi terroristafenyegetésre hivatkozva, feljelentette a tiltakozás vezetőit. Az ILO többször komolyan elmarasztalta a Dél-koreai kormányt a polgári szabadságjogok, az egyesülési jog és a kollektív alku jogának megsértéséért. (Forrás: *Revolution News*, illetve *A Mi Időnk* 2015. november 15, és *szakszervezetek.hu*, 2015. november 28.)

Szégyen! Orosz nyomor.

Az orosz statisztikai hivatal (ROSSTAT) adatokat publikált az oroszországiak jövedelmeiről 2015 első félévében. A számok kiáltóak. Hivatalosan elismerték, hogy ez az Orosz Föderációban a fiziológiai minimumhoz, azaz az éhhalál elkerüléséhez, a dolgozó embernek legalább 10792 rubellel kell rendelkeznie havonta. A hivatalos bérminimum eközben csupán 5965 rubel. Ez közel van az említett létminimum feléhez, annak 55,3 százaléka. A putyini hatalom megengedhetőnek tartja az olyan munkabért, amelyből lehetetlen megélni! Az Orosz Tudományos Akadémia szociológusai megállapították, hogy azoknak az oroszoknak a 80 százaléka, akiknek a jövedelme kisebb a létminimumnál, rendelkezik munkahellyel és kap munkabért. Másként szólván, a hivatalosan elismert 21,5 millió szegény közül 17,2 millió dolgozó ember. Kiderül, hogy a bérmunkások 28 százalékanak a jövedelme még a hivatalos adatok szerint is kisebb a kormány által hivatalosan megállapított létminimumnál. Íme, a dolgozók abszolút elnyomódása! El lehet-e túrni egy olyan társadalmi rendet, amely kihalásra kárhoztatja a dolgozó embert, a társadalom fő termelő erejét? (Forrás: *Pravda*, 2015. okt. 5. Fordította: Szende György.)

A Marx Károly Társaság közleményei

- Társaságunk társadalomelméleti szakértői csoportja *In Memoriam Tenner György mottóval „Tézisek és megfontolások.” Út a közösségi társadalom felé címmel megemlékező-program-alkotó műhelybeszélgetést tartott* december 12-én. Bevezető előadást tartott Alpár Róbert: Szocialista irányultság; egyén, párt, társadalom és Vigh László: Az áruterelés meghaladása témáról.
- *Egységfront, népfrent, fasizmus elleni összefogás (Az 1930-as évek) címmel történész konferenciát tartottunk* december 5-én részben a Komintern 1935-ös kongresszusának 80. évfordulója alkalmából. Az elhangzott, illetve benyújtott előadások a meghívón szereplő sorrendben a következők voltak: Székely Gábor: Út a kongresszushoz. Pintér István: A kongresszus hatása a magyar szociáldemokrácia és a kommunisták politikájára. Harsányi Iván: „A Dimitrov-Togliatti tengely”. Új mozzanatok a kommunista gondolkodásban. Pankovits József: A pártközi egységfront megállapodások (az olasz és a francia példán). Konok Péter: Baloldali szocializmus, baloldali kommunizmus és népfrentpolitika. Zolcsák Attila: Spanyolország – a népfrentpolitika próbapadja. Az előadások elérhetőek lesznek Társaságunk dialektika.hu című internetes oldalán.
- A Marx Károly Társaság és a Május Elseje Társaság Fáklya Klubjának közös havi *Fórumán*, 2015. szeptember 18-án, Jakab Attila vallástörténész tartott vitabevezetőt, melynek témája ez volt: A katolikus egyház társadalmi tanításának új vonulata – Ferenc pápa bolíviai beszéde. Jakab Attila előadását a Dialektika jelen számában találják kedves olvasóink. Október 16-án Csikós Sándor tartott elmélyült elemzést „Az orosz-amerikai sakkjátszma: ki vet véget az „irányított káoszoknak”? témáról. November 20-án Melegh Attila szociológus beszélt a számunkra sokatmondó címmel: A „Kelet” lázadása. (A menekültválság okai és összefüggései.)
- *A Marx Károly Társaság vezetősége* 2015. október 19-én ülést tartott. Alpár Róbert koncepciója alapján a vezetőség előkészítette az új műhelyvitánkat, melyet Tenner György, Társaságunk előző elnökének utolsó írása inspirált. Harsányi Iván történész beszámolt az Egységfront, népfrent... konferencia előkészítéséről. Az új Alapszabály egyes módosítandó részeire irányította a figyelmet Hirschler Tamás, társaságunk titkára. A vezetőség több kérdésben választott a lehetséges megoldások, szövegvariánsok közül. Végül napirenden volt a Dialektika folyóiratunk helyzete, az elkészítés nehézségei. Szó volt a rendszeres megjelenés feltételeiről.

MARXISTA ELEKTRONIKUS KÖNYVTÁR

<http://www.marx.4u.hu>

<http://www.marx.2u.hu>

Dialektika

A Marx Károly Társaság időszaki lapja

Felelős kiadó: a Társaság elnöke

Nyilvántartási szám: 75/763/1997

Tel: 06-20-3111943

Internet: dialektika.hu

Szerkeszti: a Szerkesztőbizottság

Mb. felelős szerkesztő: Farkas Péter

OTP-számlaszám: 11711041-20859590